

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

EGÉSZ ÉVRE
FÉL ÉVRE16.— K | NEGYED ÉVRE
8.— K | EGYES SZÁM4.— K
—60 K

FŐSZERKESZTŐ:

DR. BISCHITZ BÉLA
ÜGYVÉD.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

BUDAPEST, V. KER., SAS-UTCA 20. SZÁM.
TELEFON 108—00.

HIRDETÉSEK mm. SZÁMÍTÁSSAL DIJSZABÁS SZERINT

A bányamunkások szervezkedése.

A bányamunkások szervezkedésének kérdését fölvetni, bármennyire állítják is ezt egynémelyek, nem időszerűtlen. Aki a mi bányáink munkaviszonyaival csak egy kevéssé is ismerős, az tudja, hogy jelenleg a mi bányamunkásainknak csak igen kis része van szervezve. Ezt jól tudjuk, nem azért van így, mintha a bányamunkások körében az újabb szocialisztikus jelszavak nem találnának alkalmas talajra. A szervezkedés, jobban mondva a szervezkedésre való előkészülés lassan, de biztosan halad előre s nem adunk neki néhány esztendő, amelyen belül a bányamunkások legnagyobb része szervezve lesz.

A szervezés munkáját nagyban késleltetik azok a sajátságos viszonyok, amelyek a bányamunkások életviszonyaira elhatározó befolyást gyakorolnak.

Első sorban nálunk nincsen olyan nagyobb összefüggő szénvidék, ahol olyan nagyszámu munkás élne együtt, amilyen tömeg okvetlenül szükséges a szervezési munka előkészítésére. Bányaműveink szétszórtan vannak az országban mindenütt. Néhány ezerből álló munkástömeg, még ha megmozdul is, nem képes hatásos erő kifejtésre a munkaadóval szemben. Azután a mi bányatelepeink nemcsak a birtoklás, hanem az egyéni szabadság tekintetében is annyira a vállalatok hatalmában vannak, hogy ott ugyan a szervezkedésre irányuló törekvést mindjárt csirájában fojtják meg.

A bányamunkások nálunk nem úgy vannak, mint például Angliában, ahol egy-egy szénmedencében a bányamunkások száma több százezerre rug, ahol a munkás a vállalattal szemben nincsen olyan függőségben, mint nálunk. Ott a bányák mellett a legtöbb helyen virágzó községek alakulnak, ahol a bányamunkásnak éppen annyi joga van, mint minden más polgárnak s a vállalatnak nem áll módjában a neki kellemetlen munkást egyszerűen eltoloncoltatni, mint ahogy ez nálunk rendes eset a társulatok tulajdonát képező bányatelepeken. A kellemetlen munkásnak egyszerűen fölmondanak és rövid két-három nap alatt a vasuti állomásra kíséri őt a bányatelepen a *rend és közbiztonság* föntartására

rendelt csendőrös. Nagyon természetes, a társulat a csendőrség, helyi rendőség és természetere segélyével éberem örködik afelett, hogy a bányatelepre olyan egyének be ne tegyék lábukat, akiknek az lenne a hivatásuk, hogy a bányamunkásokban az összetartás nagy érdekének érzését fölkeltenék.

Azt tehát, hogy a mi bányamunkásaink még eddig érdekeik megvédésére szakszervezetbe nem tömörültek, nem azért van, mintha erre bennük a vágy meg nem volna, hanem azért, mert eddig a vállalatoknak a legtöbb esetben sikerült a szervezésre irányuló kísérleteket még csirájukban elfojtani.

A bányamunkások szervezésének egyik akadályja az egyes bányatelepek izoláltságán kívül az, hogy bányáinknál igen sok az úgynevezett szezon és alkalmi munkás. Az a bányamunkás, amelyik csak télen megy bányába dolgozni, örül ha munkát kap és alig fogékony a szervezkedésre. Ugyancsak ilyen a környékbeli falvak lakossága is, amely a bányamunka mellett megműveli egy maga vagy családja segítségével földecskéjét. Az ilyen bányamunkásnak nem áll érdekében egy cseppet sem a szervezkedés.

A szervezkedésnek még egy másik akadályja az az értelmi fok is, amelyen bányamunkásaink állanak. Tudjuk azt, hogy bányáink általában munkáshiánnyal küzdenek. Az emberanyag pótlására a vállalatok mindsűrűbben keresték föl az elhagyott nemzetiségi vidékeket s onnan toborozták munkásaik jelentékeny részét, úgy, hogy ma már minden bányánál valóságos bábeli nyelvzavar van. Egy ilyen különböző nyelvű és természetű tömeggel aztán igen nehéz megértetni a gazdasági célokat, amelyért a bányamunkásoknak még áldozatok árán is tömörülniök kell. Azután valljuk be őszintén annak a hegyek között lakó oláhnak vagy tótnak, amelyik még előbb az aprómarhájjal, tehenével és malackáival élt egy inkább olának, mint szobának nevezhető helyiségben, valóságos fényűzés lesz a társulati lakás a sokszor bizony nem kristálytisza bányatelepen. Az ilyen nemzetiségi munkásnak, akinek előbbi naponkénti átlagos keresete alig ütötte meg az egy koronát, fényes munkabér a napi átlagos három koronás munkabér. Az ilyen munkástömeg

nem alkalmas arra, hogy közötté az új gazdasági Ige elterjedjen. És hiába érett szellemileg és éhes gazdaságilag a bányamunkások jó ötven százaléka, ha a másik fele a munkásságnak mai gazdasági helyzetét kedvezőnek tartja. Így minden mozgalom egyszerűen megtörik azon, hogy a munkások jelentékeny része egyáltalán nem hajlandó szolidáris lenni a haladottabb munkáscsoportok törekvéseivel.

Ezek röviden a bányamunkások szervezésének nehézségei. Ezek a nehézségek azonban nem jelentik azt, hogy a bányamunkásokat nálunk gazdasági szervezetbe tömöríteni lehetetlen. Hogy többet ne említsünk, ott vannak a *pécsi* és *brennbergi* bányamunkások, akik már eddig is szervezve vannak és a szervezkedés munkája serényen folyik országszerte úgy, hogy bizonyára mind több és több bányatelepen sikerülni fog a szervezkedés. Utóvégre bányászatunk mintegy százezer embernek ad kenyeret. Ez a tömeg olyan jelentékeny, hogy az ennek szervezésében rejlő erőről nem fog egykönnyen lemondani a központi pártvezetőség. Azért tehát nem szabad lekicsinyelni s figyelmen kívül hagyni a szervezkedésre irányuló törekvéseket.

Mi itt néhányszor már felelítettük a bányászattunknál olyan sajnosan érezhető munkáshiányt. A munkáshiány maga is magyaráz. Ha a bányászatnál munkanélküliség lenne, akkor a szervezkedés is gyorsabban haladna előre. Nálunk a bányamunkával elégedetlen munkás könnyen talál más termelési ágánál keresetet. Az anyagi helyzetét és biztosítást illetőleg más iparágak munkásai sokkal jobb helyzetben vannak a bányamunkásoknál. Még egyéni szabadságuk is sokkal teljesebb. Ha elégedetlen tehát a bányamunkás, inkább ott hagyja az aránylag gyengén fizetett, életveszedelmes és szervezetromboló földalatti munkát, minthogy várjon és küzdjön a gazdasági eszmék megvalósításának idejéig. Így a bányamunkások köréből lassanként elszívárognak az elégedetlenek, akik hálás anyagai lennének a szervezkedésnek.

A munkáshiány legégetőbb kérdése ma már bányavállalatainknak. Ma már ott vagyunk, hogy egyes vállalatok programjukat keresztül vinni, a termelést fokozni a munkáshiány miatt képtelenek. A munkáshiánynak többek között egyik oka az, hogy az értelmesebb munkáselem ma már nem szívesen vállalkozik bányamunkára, mert más munkánál sokkal jobban biztosítva látja sorsát.

A szervezkedés tehát azon is késik, hogy az intelligensebb munkástömeg nem marad meg a bányáknál és nem hajlandó munkaadója ellen, mint bányász felvenni a harcot, amelyet a mai viszonyok között céltalannak lát, hanem valamilyen más iparághoz fordul kenyérért, ahol a munka a tőkével szemben előnyösebb helyzetben van, mint a bányászatnál.

Ez a magyarázata annak, hogy közel a főváros-hoz olyan nagy munkástömegek, mint a bányamunkások, eddig nem vettek részt a szervezett munkások harcában. Ezek azonban csak nehézségek, csak késleltetik a szervezkedést, amely nézetünk szerint azonban sokáig nem fog elmaradni. Igen és a bányamunkások sokkal rövidebb idő alatt is sokkal nagyobb számban fognak szervezkedni és a szervezett munkásokhoz csatlakozni, mint azt a tőkének emberei gondolják. A társadalmi fejlődést nálunk nem egy lassan emelkedő vonal jelzi, hanem hirtelen ugrások, amelyek azt magyarázzák, hogy mi a fejlődés kényesége előtt egyszerűen behunyjuk a szemünket és ahelyet, hogy bizonyos fejlődési folyamatot helyesen megszabályoznák, azt egyszerűen meg akarjuk állítani. Innen aztán a hirtelen és erőszakos ugrás nálunk mindenben.

A bányamunkásokat előbb-utóbb és hamarabb előbb, mint utóbb, meg fogják szervezni. Meg kell, hogy szervezzék, mert ez a fejlődés természetes folyamata. És ha ezt a folyamatot sokáig meg akasztjuk, féltő, hogy munkáviszonyaink a bányáknál annyira elfajulnak, hogy magát a bányaművelést egyszerűen lehetetlenné teszik.

Törvényeink hézagossága, a késlekedő és antiszociális közigazgatás egyenesen szükségessé teszik, hogy a bányamunkásokat épen a bányaművelés nagy érdekeinek megóvása miatt szervezzék.

Nálunk csak arról hallunk beszélni, hogy el kell kobozni a munkások gyülekezési jogát, de a sok szükkoponyájú gazdasági magántudós éppen azt nem tudja, hogy ezzel legjobban magának a haszonra törekvő tőkének árt.

Mi itt nem akarunk lándzsát törni a sztrájk jogért. Mi itt csak azt vagyunk bátrak serényen megjegyezni, hogy amíg a törvények nem tudják, nem akarják megakadályozni a munkaadó tőke tömörülését érdekei megvédésére, addig meg kell engedni, hogy a munkások is szervezkedhessenek a maguk jogainak kivívására.

THEODOLITOK

nivellálók, felállító készülékek,
tájolók, mintaszerű, precíziós
kivitelben mint különlegesség
gyártása.

(923/41)

MAX HILDEBRAND

azelőtt August Lingke & Co.

FREIBERG, Sachsen 47

— Alapított 1791. —

Magyarországi képviselő:

CONRAD ÉS TÁRSA Budapest,
VI. kerület, Teréz-körút 15. szám.

Mi igenis hangoztatjuk azt, hogy a bányászatnál egészséges viszonyok csak akkor lehetnek, ha a munka és tőke, ez a két egyaránt értékes termelési tényező, *teljesen egyenjogú lesz.*

Ma úgy állunk, hogy a bányászatnál legnagyobb a törvényben a zürzavar, itt van a munkás — munkáját tekintve — a legsilányabban fizetve, megengedjük, hogy sokszor a vállalatokon kívül álló természeti tényezők mostohasága miatt, itt van a munkának a tőkével szemben a legkisebb joga és ennek nem lehet más eredménye, minthogy a bányászat maholnap nem fog találni egyáltalán munkásanyagot céljai elérésére.

Mi nem akarunk vészirányok lenni, de a meghatározottabban állítjuk, hogy *bányászatunkat a munka csődje fenyegeti.* És igazán a legfőbb ideje volna annak, hogy a munka helyes szervezkedéssel cél tudatosabb és reálisabb működésre kényszerítse a bányáinkba befektetett tőkét.

Magyarán mondva: itt volna az ideje éppen a tőke érdekében annak, hogy a bányamunkásokat szervezzék.

Ha a munkásviszonyokban, munkásjóléti intézményekben változás nem áll be, a szervezetlen munkástömeg egyszerűen elpárolog jobb munkaalkalmak után bányáinktól és a tőkét cserbenhagyja teljesen a másik termelési tényező, a munka, s bányáink termelése egészen a nemjövendelműködés határáig vissza fog esni.

Mi nem azt mondjuk, hogy a vállalatok szervezzék a munkásokat. De helyesen fogják fel és méltányolják a szervezkedésre irányuló törekvéseket, melyek az ő érdekükben is állanak.

A tapasztalat azt mutatja, hogy a szervezett munkás végeredményben a legolcsóbb.

A szervezett munkások munkabértöbblete mindenestre kevesebb volna, mint az a hihetetlen összeg, amelyet egyes vállalatok most munkások toborzására és megtartására fordítanak.

Furcsa, de úgy van, hacsak nem akarjuk azt, hogy bányáink a munkashiány miatt visszaessenek, vagy az alkalmatlan munkások csekély teljesítőképessége miatt képtelen drágán termeljének: szerveznünk kell a bányamunkásokat, hogy a bányamunka létezésére alkalmas feltételeket, ha kell, még erősebb fellépéssel is megteremtsek.

Mert a munka egészséges feltételei ma bányáinknál — általánosságban szólva — nincsenek meg.

Ott vagyunk, hogy *a tőkének a saját jól fel-fogott érdekében elő kell segítenie az egészséges munkafeltételek megteremtésére és kiküzdésére a munkások szervezkedését*

Bányamunkások nemzetközi kongresszusa.

Mult számunkban röviden megemlékeztünk már a karlsbadi bányáskongresszusról. E hó 21-én ültek össze a kiküldöttek és öt napon át folytatták a tanácskozásokat.

A kongresszuson mintegy kétszáz kiküldött és számos vendég vett részt; Angliát 76, Amerikát 3, Németországot 22, Belgiumot 17, Franciaországot 11, Hollandiát 1, Ausztriát 29 küldött képviseli. Elnöknek *Cingr* Péter osztrák képviselő, angol alelnöknek *Smith*, francia alelnöknek *Marville* és német alelnöknek *Wittet* választották meg.

Hétfőn kezdték meg a tanácskozásokat; Robert Smillie, az angol bányamunkások szövetségének elnöke szívélyes szavakkal üdvözli az egybegyűlteket. Rövid visszapillantást vet a szervezett bányamunkások nemzetközi egyesülésére, amely ezelőtt 23 évvel Jolimont nevű belga faluban tartotta első gyűlését s azóta hatalmas szervezetté fejlődött. Smillie üdvözlő beszéde után Witte a nyugat csehországi munkásság nevében, Schäfen reichsrati képviselő az ausztriai szakszervezeti bizottság, a németnyelvű szociáldemokrata párt, a parlamenti csoport és a lengyel szociálisták klubja nevében és Sachse birodalmi képviselő a német bányamunkás-egyesületek nevében üdvözlök a kongresszust.

Az előkészítő konferencián az angolok azt az előterjesztést tették, hogy a háború és béke kérdését a kongresszus különös figyelmére méltassa. A kérdéshez először Smillie szól s a huszadik század szegényének mondja, hogy a Balkán népei irtják egymást s Európa tétlenül nézi a szörnyű emberirtást. A bányáskongresszus tiltakozik a háboruskodás ellen, mert a munkásosztálynak béke kell és nem véres háborúk, amelyekhez semmi érdek nem fűzi. Hasonló értelemben beszélt Sachse reichsrati képviselő, Geneux francia kiküldött és Marville belga képviselő. A kérdést mégsem tüzték napirendre.

A tulajdonképpeni tanácskozásokat kedden délelőtt kezdték meg. A napirend első pontja a munkaidő szabályozása volt. A bányamunkások nemzetközi mozgalmaiban mindig kifejezésre jutott az a kívánság, hogy a normális üzemeknél törvényesen biztosítsák a 8 órás munkaidőt az összes államokban, a veszélyes, meleg és nedves munkahelyeken pedig szállítsák le a munkaidőt. Erre vonatkozólag több határozati javaslatot terjesztettek be. Az angol javaslat szerint a 8 órás munkaidőbe be kell számítani a fel- és leszállás idejét is. Egy másik javaslat, amelyet a németek, osztrákok, magyarok és hollandusok terjesztettek be, a fel- és leszállás idejének beszámításán kívül követeli, hogy meleg és nedves helyeken a munkaidő fel- és leszállással együtt csak 6 óra lehessen. Az angol javaslatot Adamson és Lavrot (belga), a német javaslat Dubiel (német) és Jarolin

Stobrawa Károly mérnök Gleiwitzben 57152. számú és
„Eljárás és berendezés folytatásnak és folytatásnak
tűzhelyestiben való salakmentesítésére“

című magyar szabadalmának gyakorlatbavétele céljából
belföldi gyárosokkal összeköttetést keres. Szabadalmát
eladja, esetleg gyártási engedélyeket ad. — Bővebb fel-
világosítást nyújt: **Dr. Halász és Rostás mérnöki és sza-
badalmi irodája Budapest, VII., Erzsébet-körút 26.**

(osztrák) indokolják meg. A részletes tárgyaláson a nyolc órás munkaidő törvényes biztosítására irányuló mozgalmakról s az elért eredményekről számolnak be.

Végül elfogadják a javaslatot, amelyen követelik a nyolc órás munkaidőnek olyan módon való megvalósítását, hogy a munkaidő magába foglalja a tárnába való le- és fölszállás idejét is. Követelik továbbá, hogy legalább is 16 órás pihenő időt biztosítsanak a munkásoknak az egyes leszállások között. A kongresszus véleménye szerint olyan munkahelyeken, ahol a hőség vagy a nedvesség túlnagy, a föl- és leszállással együtt a munkaidő napi 6 óránál hosszabb ne lehessen.

Szerdán áttértek a bányász munkások védelmére vonatkozó követelések tárgyalására. Az elfogadott javaslatok megállapítják, hogy a legutóbbi években előfordult óriási tömegszerencsétlenségek a bányákban ismételtén arra kényszerítik a bányamunkásokat, hogy fokozottabb erővel követeljék egészségük és életük védelmét. Ennek a védelemnek jobb biztosítására szükségesnek tartják, hogy a bányászok a bányák felügyeletére titkos és közvetlen választás útján a saját körükből válasszanak felügyelőket, akiket az állam fizessen. A kongresszus véleménye szerint a törvényhozások minden tekintetben sokkal többet tehettek volna az eddiginél a bányászok biztonsága érdekében.

Schmidt a bányász szerencsétlenségek okairól beszél és kimutatja, hogy a szénért való nagy hajzában csak a Ruhr vidéken 366.000 baleset ellen biztosított bányász közül 59.563 bányászt ért baleset. Ebből 1082 halállal végződött. A bányászok védelmének kérdéséhez hozzászólottak még Zwanzger (Ausztria), Elfers (Hollandia), Harvey (Nagybritannia), Falony (Belgium), ezután pedig Macdonald (Amerika) tartott hosszabb beszédet. Az elfogadott határozati javaslat védelmet követel az ellen, hogy a bányatulajdonosok sztrájk esetén a munkásokat kilakoltathassák. Percekig tartó üdvözléssel fogadták Moyert, az északamerikai bányászmozgalom vezetőjét. Moyer hatalmas alakja ma már meggörnyedt, arca magán viseli a börtönben töltött esztendő nyomát. Moyer zajos helyeslésekkel megszakított beszédében fejtette ki, hogy az amerikai bányászok is teljes szívből csatlakoznak a nemzetközi mozgalomhoz.

Ashton nemzetközi ütkár jelentést tett a széntermelés szabályozása napirendhez. A jelentést vita

nélkül tudomásul vették. Sachse javaslatára a kollektív szerződésekről és a minimális munkabérről szóló napirendeket egyesítve tárgyalták. Arnswald (Németország) kifejti, hogy a klerikálisokon mult, hogy 1912-ben Németországban meg nem valósíthatták a kollektív szerződéseket. A német vállalkozók azt állítják, hogy csak a darabszámú munka biztosítja a munkateljesítményt. De Angolország éppen az ellenkezőjét bizonyítja. Az alacsony munkabérek és ezek ingadozása okozzák, hogy a bányászatban a balesetek és a megbetegedések száma aránytalanul nagyobb, mint más foglalkozási ágakban. A bányász átlagos életkora és a munkaképességének ideje évről-évre csökken. A kollektív szerződések megakadályoznák azt, hogy rossz üzemmenet alkalmából a munkabéreket leszorítják, amint ezt a Ruhrvidéken is megtették és 91 millió márkával szorították le a munkabéreket. Hozzászóltak még a kérdéshez Labbé (Belgium) és Pohl (Ausztria). Stanley angol küldött bejelentését, amely szerint az 1912-ben Nagybritanniában a minimális munkabérről megvívott óriási sztrájk következtében a bányászszövetség százezer új tagot nyert, óriási éljenzéssel és tapsal fogadták. A kollektív szerződések és a minimális munkabérekre vonatkozó javaslatokat egyhangulag elfogadták. Ezután tárgyalás alá került a föld, a bányák és a vasutak államosításának kérdése. Brace (Nagybritannia) határozati javaslatot terjesztett elő, amely szerint a kongresszus követeli, hogy az állam vegye tulajdonába a földet, a bányákat és a vasutakat, a közösség érdekében. „Amíg a föld és a vasutak magántulajdonban vannak, addig a bányák államosítása rengeteg nehézségbe ütközne. A föld minden iparnak az alapja. Ha a kontinensen lévő állami bányákban a munkásoknak nem jobb a helyzetük, mint a magántulajdonban lévő bányákban, úgy ez még nem bizonyíték az államosítás ellen. Ha az állam tulajdonába veszi a bányákat, olcsóbbá teszi a szenet és így az ország lakosságának tesz szolgálóit. Angliában most az állam monopolizálni akarja az olajat, hogy a hadihajók tüzelőanyagát biztosítsa. Miért ne lehetne ugyanezt a szénrel is megtenni? Ha Angliában a bányák az állam tulajdonában volnának, minden nehézség nélkül bevezethették volna a hat koronás napi bérminimumot, mert nem kellett volna a parlamentnek visszarriadnia attól, hogy a magántulajdonba beleavatkoz-

BRUNNER I. L. ÉS TÁRSA

∴ ∴ gép, szerszám, műszaki és elektrotechnikai nagykereskedés ∴ ∴

Szövegnyelv:
BRUNNERIT,
BUDAPEST.

Egyike a legrégebb, legnagyobb és legpontosabb cégeknek. Évtizedek óta szállítója a kincstári bányáknak és vasműveknek, a cs. és kir. közös hadseregnek és haditengerészetnek, a m. kir. államvasutaknak, a m. kir. posta- és távírdának, valamint számos magánüzemnek. — 1913—14. évi nagy árjegyzékünket kemény rovóknek szívesen küldjük.

Szövegnyelv:
BRUNNERIT,
BUDAPEST.

(999)35

BUDAPEST, VI. KER., TERÉZ-KÖRUT 19. SZÁM.

zék. Ezután a tárgyalásokat elhalasztották és a küldöttek csütörtök délután kirándulásra mentek.

A bányáskongresszus pénteki záróülésén elfogadta a bányák államosításának követelésére vonatkozó ajánlatot. A javaslat ellen a lengyelek foglaltak állást, akiknek delegátusa kijelentette, hogy a lengyelek, tekintettel arra a körülményre, hogy a lengyeleket Németországban elnyomják, nem szavaznak az indítványra. Elfogadták az évenként tizennégy napos szabadságra vonatkozó követelést is. Délután egy órakor az elnök berekesztette a kongresszust. Záró beszédében kifejtette, hogy ez volt a bányászok nemzetközi szövetségének legsikeresebb kongresszusa. A legközelebbi kongresszus két év múlva lesz.

HAZAI HIREK.

Kincvezés. A m. kir. pénzügyminiszter *Misztrik* Béla tanársegédet a selmecbányai m. kir. bányászati és ordészeti főiskolánál, a X. fizetési osztályba segédmérnöké a zalatnai m. kir. főbányahivatali pénztárhoz kinevezte.

A désaknai sóbánya kibővítése. A marosujvári elpusztult sóbánya száz munkását Désaknára viszik, ahol jelentékenyen kibővítik a sóbánya üzemét. Új tárnát nyitnak és éjjel-nappali üzemet szándékoznak fenntartani.

Szénkikötő a fővárosban. Röviden megemlékeztünk már arról, hogy a földmívelési minisztérium megváltoztatván a soroksári Duna-ágra vonatkozó esatornázási tervét, a parton mintegy huszonöt katasztrális hold terület szabadult fel, melyet a kereskedelmi miniszter „Adatok a budapesti kereskedelmi kikötő kérdéséhez, III. kötet” címen közzétett tanulmánytervezete szerint kikötő céljaira akar felhasználni.

A kikötőmedence azért alkalmas szénkikötő céljaira, mert közel fekszik a fővároshoz, vasutal és közutal hozzáférhető, a Dunából nyitott bejárata van és így a hajók közvetlenül juthatnak a medencébe.

A kikötőben volna lebonyolítható a budapesti helyi fogyasztás szénszükséglete, másrészt a tranzitáló szénmennyiségnek raktározó helyéül is szolgálna. Addig, míg a fővárosi szénforgalom a mai forgalom méreteit lényegesen meg nem haladná, a tervezett kikötő a szénforgalom mellett egyéb áruk főforgalmának lebonyolítására is fel lesz használható. Erre nézve a tervezet úgy kíván gondoskodni a vegyes természetű forgalom lebonyolításáról, hogy egyelőre a szénforgalom számára berendezendőnek tartja a medence Duna felőli partját a bejárati nyílás felett, továbbá a nyílt Duna-partot az összekötő vasuti hídől lefelé a dunai medence bejáratáig, vagyis körülbelül akkora területet, mint amennyit a mai szigetvágány a mai szénforgalom céljaira igénybe vesz. Azonban a tervezet a szénforgalom céljaira kezdetben felhasználandó ezen rakpartokat modern rakodónak megfelelő felszereléssel óhajtja berendezni, és pedig az 550 méter hosszúságot tevő és 27—27 méter széles és nullviz felett +5.70 méter magas külső és belső rakpartokon két két vasuti vágány lenne elhelyezendő, melyekből a külső rakodásra, a belső közlekedésre szolgálna. A kétoldali rakodó között a móló közepén egy árvíz feletti, 13.50 méter koronaszélességű s nullviz felett +8.25 méter magas töltés van tervezve, melyen három vágány bonyolítaná le a vasuton érkező és az elszállításig a 27—27 méter széles kétoldali rakpartokon körülbelül 5400 négyszög méter területen ideiglenesen raktározandó széntömegek forgalmát. A forgalom lebonyolítására két darab öt tonna teherbírásu portáldarut is tervez a tanulmány. Az így felszerelt szénrakodón 1,000.000 q szénforgalom volna lebonyolítható. Ha

azonban a budapesti tranzit szénforgalom nem várt mértékben fejlődne, a vázolt szénrakodónak megfelelő berendezésével, illetőleg átalakításával ugyiszólván korlátlan nagyságu átmenő szénforgalom igényeit lehetne kiolégíteni.

A medence északi és legrövidebb rakpartja — mely 60 méter hosszú — kisebb járművek, élelmiszert szállító eregelyék, ladikok kikötésére és rakodására volna alkalmas.

A medence város felőli rakpartja — mely 400 méter hosszú — gabona és darabáru átrakodására és raktározására volna felhasználható. Ehhez képest ezen rakpartot nullviz felett +6.50 méter magas nivóra kellene feltölteni, hogy árvízről lehetőleg mentesítve legyen. A parton két vágányt tervez a tanulmány, a vágányok mellett pedig négy darab fából épülő raktárt 66.000 q befogadóképességgel, illetve 3300 négyszög méter beépített területtel.

A medence 300 méter hosszú déli partvonala a város felőli rakparttal azonos kiképzésű és felszerelésű lenne, vagyis a part mentén két vasuti vágány, ezek mellett két darab fából épülő és 2600 négyszög méter alapterületű, illetve 52.000 q befogadóképességű raktár, ezek mögött kocsit és emellett az árvízöltés nyerne elhelyezést. E rakpart a tervezet szerint leginkább azon forgalom számára volna igénybe vehető, mely a vízről esetleg közbelső raktározással egyenesen a városba és viszont innen a vízre gravitál.

Végül a medence Duna felőli partvonalának a bejárati nyílástól délre eső része, ugyiszintén ezen mólószerű rakpartrésznek a nyílt Duna felőli oldala a várakozó hajók kikötésére szolgálna. Mindazáltal itt is ki- és berakodás alá kerülhetnének oly áruk, melyek sem különleges rakodási berendezéseket, sem raktározást nem igényelnek, például: homok, kő, kavics, téglá, építőanyagok stb.

A szénforgalmon kívül a medence előbb vázolt város felőli és déli, illetve nyugati rakpartján lebonyolítható forgalom nagyságát a tanulmány gabonára nézve 0.4 millió métermázsában, egyéb árukra nézve (vagyis szénen és gabonán kívüli anyagokra nézve) 0.9 millió métermázsában irányozza elő.

A tervezett dunai kikötőmedencében lebonyolítható összforgalom 4.6 millió métermázsá.

Ilyen ezen kisebb szabású kikötő legalább ekkora forgalom lebonyolítására alkalmas, illusztrálja a mainzi kikötő, mely körülbelül hasonló alakú, berendezésű és nagyságu, mint a most szóban forgó medence és amelyben már tíz évvel ezelőtt 12 millió q forgalom nyert lebonyolítást.

Lényeges felszerelését képezi fenti kikötőmedencének a vasuti vágányzat és ennek kapcsolata Budapest pályaudvaraival.

A kikötő vasuti forgalmával járó kocsirendezési és vonatösszeállítási műveleteket egyelőre, vagyis addig, míg a Csepelsziget csucsára tervezendő kikötővel kapcsolatos kikötői rendezőpályaudvar el nem készül, a dunaparti teherpályaudvar bonyolítaná le. Hogy azonban ezen pályaudvar már is tulzsfolt állapotában ezen újabb forgalmat elláthassa, gondoskodik a tanulmány a pályaudvar vágányzatának némi bővítéséről,

KRAYE FÉLE
ROZSDAVÉDŐ
HIDFESTÉK.

KRAYE É. ÉS TÁRSASÁG
CSÁSZ. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLÍTÓK
FESTÉK-KENCE-LAKÓ-GYÁR
BUDAPEST (KRAYE FÉLÉ UDVAR)

VI., Váci-ut. 31.

illetve kisebbmértvű átalakításáról. Nevezetesen a tervezet szerint a dunaparti teherpályaudvaron néhány oly raktár, mely kizárólag szárazföldi (tehát nem vízi) forgalom szolgálatában áll s amely éppen ezért bárhol máshol, nem víziút mellett is elhelyezést nyerhetne, lebontandó és ezek helyére megfelelő vágányhálózat lenne létesítendő. Ezáltal a dunaparti teherpályaudvar kocsirendező képessége oly mértékben emelkednék, hogy nemcsak a szóban lévő kikötő, hanem a soroksári Duna-ág balpartján tervezett kikötő vasuti forgalmát is elláthatná. Ha pedig ez a dunaparti teherpályaudvar a budapesti pályaudvarok kérdésének végleges megoldása idejében mai helyéről kihelyeztetnék, ez esetben ezen kikötő vasuti forgalmának ellátására részben a Dunaparton a vásárcsarnok számára meghagyandó vágányok mellett a felhagyandó dunaparti teherpályaudvar alsó végén két-három darab 250 méter hosszú csonka vágány volna meghagyandó, részben a nagyobb vasuti forgalmi műveletek lebonyolítása végett a kikötő vágányzata összeköttetésbe lenne hozandó a ferencvárosi rendezőpályaudvarral. Az erre nézve végzett tanulmányok eredménye az, hogy a ferencvárosi pályaudvar 4/b. számú órházától az összekötő vasut töltésének oldalában megfelelő eséssel könnyűszerrel vezethető le a Dunaparra egy összekötő vágány, mely bekapcsolható a kikötő vágányhálózatába.

A tervezett kikötőmedence előállítási költségeit a tanulmány 4-5 millió koronában irányozza elő. Ezen összegben a kisajátítás nem foglaltatik be, mivel a tanulmány feltételezi, hogy a kikötő céljaira felhasználandó területet, melynek legnagyobb része ma pocolya és szemétdomb, a főváros ingyen fogja átengedni. E 4-5 millió korona befektetés fejében egy bár kisméretű, de modern kereskedelmi kikötőt nyerne a főváros. Ha pedig a kikötőt nyújtotta gazdasági előnyök révén a forgalom úgy megnövekedik, hogy a kikötő a teljesítő-képességének maximumát elérné, bizony lehet számítani, hogy erre az időre a soroksári Duna-ágban és a Csepelsziget felső csucán tervezett nagyobb szabású kereskedelmi kikötő létesítésében már meglesz a megfelelő első lépés, melylyel leterelhető a most szóbanforgó dunai medence forgalma és újabb helyet nyer a budapesti szénforgalom, hogy végül is ez vegye teljesen birtokába ezen dunai kikötőmedencét.

Elhanyagolt bányák. A zalaizai bányakapitányság felhívja az alább felsorolt bányák tulajdonosait, hogy az elhanyagolt üzemet indítsák meg s annak megtörténtéről, valamint az eddigi üzemelhanyagolást igazoló jelentést terjesszék be, mert különben kétszeri pénz-bírság alkalmazása után elvonja a bányajogositmányokat.

Az elhanyagolt bányák: a „Porkurui Panonia” bányatársulatnak Pojana község területén fekvő *Rübezahl*, *Háromkirály* és *Sylvia* védnevű bányatölgői.

A „Valea Jepi Szent-András” társulatnak Pojana község határában fekvő „Szent-András” védnevű bányatölgője.

A „Káptalani Szentháromság” társulatnak Pojana

községben fekvő „Szentháromság” és „Szent-György” védnevű bányatölgői.

A „Rea Szilvia” társulat Nagyszompoly község határában fekvő *Romulus* és *Remus* védnevű bányatölgője.

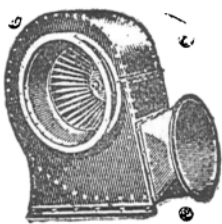
A „Zapodeai Szent-István” társulatnak Nagyszompoly község határában fekvő *Szent-Erzsébet* védnevű tölgője.

A „Botesi Zapodea” társulatnak *Vilmos*, *Szent-János*, *Árpád*, *Ferenc*, *József* és *Gizella* védnevű tölgői.

A Magyar ágyugár részvénytársaságnak július 19-én volt az alakuló közgyűlése Madarassy Gábor pénzügyi államtitkár elnöklésével. Ezen az alakuló közgyűlésen Hoffmann Hugó belső titkos tanácsos, nyug. cs. és kir. tábornagyot az igazgatóság elnökévé, Blum Gyulát, a Skodawerke A.-G. elnökét, Feilchenfeld Miksát, a Skodawerke A.-G. alelnökét, Horánszky Dezső dr. ügyvédet, Skoda Károly lovagot, a Skodawerke A. G. vezérigazgatóját, Simonek Józsefet, a Skodawerke A.-G. igazgatóját, Szodfriedt Józsefet, Györmegye és Győr sz. kir. város főispánját, Vajkay Károly min. tanácsost, a m. kir. állami vasgyárak igazgatóját és Wolfner Tivadar gyárost az igazgatóság tagjaivá, Kosztká Pál nyug. cs. és kir. vezérőrnagyot, Kosak Józsefet, Kneifel Gyulát, László Elemér nyug. cs. és kir. sorhajókapitányt és Thann Ferenc m. kir. állami vasgyári felügyelőt pedig a felügyelő bizottság tagjaivá választották. Az alakuló közgyűlést követő igazgatósági ülésen Skoda Károly lovagot az igazgatóság alelnökévé választották és Lauer Richárdot, a Skodawerke A.-G. főmérnökét központi igazgatóvá nevezték ki. A szerződés értelmében a gyárat a megalakulás napjától számított két éven belül helyezik üzembe. A kormány ugyanis különös súlyt helyezett arra, hogy a megalakulás a törvény szentesítése után haladéktalanul meglegyen. Addig, amíg a győri gyártelepen a vállalat irodahelyiségei elkészülnek, a vállalat ügyére vonatkozó levelezéseket a m. kir. állami vasgyárak központi igazgatóságához, az építkezésekre vonatkozó levelezéseket pedig — tekintettel arra, hogy a szerződés értelmében a Skoda-művek vállaltak kötelezettséget a gyár fölállítására és meghatározott időben való üzembehelyezésére — a Skodawerke A.-G. bécsi irodájához kell intézni.

A körmöcbányai hydroelektromos telep létesítésére, a július 1-én tartott versenytárgyaláson ajánlatot tettek: Egyesült villamossági r.-t. (Budapest) 445.734-71, Ganz-féle villamossági r.-t. (Budapest) 444.490-29, Magyar Siemens-Schuckert-művek (Budapest) 462.242-65 koronával.

Halálba toloncolt bányász. Felháborító esetről emlékeztek meg nemrégiben a napilapok. Arról volt szó, hogy egy 63 éves beteg bányász, aki 31 esztendőig dolgozott a badonosi bányában, halálba toloncoltak. A budapesti toloncállomásról

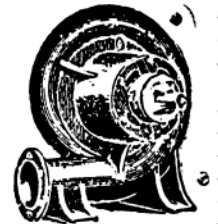

Blackman

ventilátorok,
exhaustorok,
fúvók minden célra

Szellőző

szárító, szívó
berendezések

Magyar Szellőző Művek

Budapest, VII., Aréna-ut 80.

(3793)a 863(35)

Telefon: József 26-56.

indították utnak Agres Jakab bányászt születési helyére, Stájerországba. Agres akkor hagyta el a kolozsvári kórházat és bár szemmel láthatólag megrokkant, szivbajos és asztmás volt, tovább indították Szombathely felé. Fehringen átadták az osztrák hatóságoknak, amely Agres irataiból megállapította, hogy a haldokló bányász — magyar állampolgár. Agres Jakab bányászt erre visszavitték a Szombathely felé induló vonatra, amely Gyanafalváig vitte csak Agrest, aki utközben meghalt.

Oly hihetetlenül hangzott a történet, hogy eleinte meg sem emlékeztünk a felláborító közömbösségről. Kitiűnt azonban, hogy az évtizedes, nehéz munkában kidőlt magyar állampolgárt csakugyan halálba toloncolták. A Bihari szénbánya és villamossági r.-t. dernai bányakezelősége nyilatkozatot adott ki, amely megerősíti a hihetetlen történetet. A nyilatkozatból megállapítható, hogy ismét a mi lehetetlen, közömbös közigazgatásunk követett el helyrehozhatatlan mulasztást. Az alábbiakban adjuk a bodonosi szénbánya igazgatóságának nyilatkozatát:

Ágres Jakab bányamunkás 1899. év augusztus 10-én vétetett föl a bodonosi szénbányához, tehát 14 éve, az utóbbi pár évben gyakran betegeskedett s mivel bányarvosunk kigyógyítani nem tudta, ajánlata folytán f. évi május 31-én a bányásztársláda költségén elküldöttük Kolozsvárra a „Karolina“ országos kórházba s levélben kértük a kórház igazgatóságát, hogy nevezettot a mi terhünkre ápolás alá venni sziveskedjék. Folyó évi június 12-én kaptunk a betegtől egy levelet, melyben pénzt kér, hogy visszautazhassék, de mivel a kórháztól semmiféle értesítés nem érkezett hozzánk, még aznap kérdést intéztünk a kórház igazgatóságához, ott van-e a beteg s mi akadályozza, hogy terhünkre ott ápolassék? Folyó évi június 26-án kaptuk meg a kórház következő négy szóból álló válaszát „A beteg akar hazamenni.“ — Természetes, hogy ha egy beteget gyógykezelés végett kórházban helyezünk el, tesszük ezt azért, hogy itt a bányatelepen a kellő orvosi kezelésben és ápolásban részesíteni — bár saját orvosunk, kórházunk és gyógytárunk van, — betegségének specialitása miatt módunkban nincs; mivel az országos kórház nem nyilatkozott arról, hogy a beteget nem kezeli, annak hazahozataláról nem intézkedtünk, mert hiszen épp azért küldtük oda, hogy ott gyógyulást és ápolást nyerjen. Folyó évi július 6-án kaptunk a betegtől ismét egy levelet, melyben írta, hogy kezelő orvosai azt mondták neki, hogy csak operációval tudnák gyomorhajából kigyógyítani, ő pedig azt nem bírja ki, mert öreg és gyenge, ezért utiköltséget kér, hogy hazajöhessen; a bányavezetőség július 8-án postautalványon el is küldött 14 koronát a betegnek, hogy azzal Kolozsvárról a vasuton eljöhessen Mezőtelegig, hol fióktelepünk, szénrakodó állomásunk van, ahonnan kocsival közlekedünk Bodonosig. A posta azonban július 17-én azon értesítéssel küldte vissza a 14 koronás postautalványt, hogy Ágres Jakab már a kórházból eltávozott, a pénz részére nem közbesíthető; éppen már írtuk a tudakozó levelet a kolozsvári kórházba, mi lett a betegünkkel, midőn a lapokból értesültünk szomorú sorsáról. Érthetetlen előttünk először az, hogy az országos kórház az általunk ott elhelyezett beteget miként bocsáthatja el a mi értesítésünk nélkül a nagyvilágba, hiszen mi írásban kértük ápolását és szavatoltunk annak költségelért; érthetetlen másodsorban az, hogy a kolozsvári hatóság miért toloncolta külföldre, hiszen ott volt a mi levelünk a kórház igazgatóságánál, melyből megtudhatta volna, hogy a beteg az itteni társpenztárnak tagja, bodonosi lakos; de ha hozzánk táviratoz, ugy is biztos értesülést nyert volna. 1913 július 18. A Bihari szénbánya és villamossági részvénytársaság bányakezelősége.

Alumíniumgyár Biharmegyében. Galloviits Eduard bécsi gyáros Dobrosdon magyaranyu alumíniumércet feldolgozó gyárat szándékozik létesíteni. Majdnem egy éve folynak már a geológiai és kémiai vizsgálá-

tok s a tudományos szakvélemény szerint a kiszemelt területen oly gazdag alumíniumtartalmu kőzeteket találtak, hogy a létesítendő ipartelep a logvérmosobb reménynyel kocsogteti az alapítót. Az új alumíniumgyár hivatalos terepszemléjét megtartották.

Bányatársgyűlés. A Gauri Szt. Benediktó Tenoki verespataki bányatársulat f. évi augusztus hó 11-én az abrudbányai kir. bányabiztosság hivatalos helyiségében társgyűlést tart.

A miskolci vas- és fémipari szakiskola építése. A Miskolcon létesített vas- és fémipari szakiskola épületének felépítését a kereskedelmi miniszterium a jövő év tavaszán megkezdí. Az épület 700.000 koronába kerül.

A Magyar Fémkohó és Vegyi Ipar R.-T. Fiumében nemrégiben megkezdette üzemét. A gyárat Fiuméhez közel, Martinschizzán építették fel. Nyersanyagot a gyár Ausztriából vesz, de tuniszi eredetű ólomércet is feldolgoz. Az üzem megkezdésekor 200 munkást foglalkoztat a gyár, de tovább van vévo a fokozatos fejlesztés és így a munkások számának növelése is. Előint csak nyersólmot fog a gyár termelni, de később ha akar rendezkedni ólomöntvények előállítására is. A gyár 25 millió kor. alaptőkével alakult.

A Műszaki Unió R.-T. (Schwarz József és Tsa és Schotola Ernő cégek) egyedüli igazgatásával Heltai Lajos eddigi igazgatót bízták meg, akit Rác Arthur cégvezető, a vállalat régi alkalmazottja fog továbbra is támogatni most már fokozott munkájában. A vállalat külső ügyeit továbbra is Sándor Gyula főhivatalnok fogja ellátni.

A sóbányák veszedelme. Az elmúlt héten ismét jégverés és felhőszakadás pusztított Felsőmarosujváron. Gyakori bányasüppedések fordultak elő, amelyek a város felé mindjobban terjednek. Most már a községek leglakottabb utcáit is katasztrófális veszélyvel fenyegetik a földcsuszamlások. A mintegy méternyi vastagságban megrepedezett földterületek olykor-olykor óriási robajjal zuhannak le a 200 méteres bányamélybe. A sószállítási üzemet a vasuti állomásig teherautókkal bonyolítják le, mert az iparvasut pályatestje teljesen el van mosva.

Szerencsétlenségek. A verespataki Igróni Szt. János bányatársulat bányaművében f. hó 23-án Makavó György vajúra rácsott egy kopogó és agyonzuza.

Dunaalmási köipar r.-t. cég alatt új részvénytársaság alakult Bupapeston Vajda Imre és társa bank cég közreműködésével a Dunaalmási köiparvállalat Barezza Adolf örökösöi cég műszkőbányáinak átvételére és üzembentartására. A vállalat alaptőkéje 100.000 K (250 drb. 400 K n. ó. részvény). Az igazgatóság tagjai: bajmoki vajda Imre (elnök), Barezza Ernő dr, Barezza Gyula, Jacobi Andor dr, Landsberger J. Moiret F. Ödön. Felügyelőbizottság Heltai Béla, Kürschner Zsigmond és Polgár János.

A réz drágulása. Az osztrák és a magyar rézművek a sárgaréz gyártmányok út 4 K-val és a tombaköt 5 K-val fílemlte.

≡ AKAR ≡

újabb vevőket szerzeni, akarja üzleti körét tágítani, az újdonságok és specialitások legjobb beszerzési forrásait megismereni, az üzemével nem várt

eredményt

elérni? Szerezze be a legjobb minanyagot. Ezt legjobban úgy fogja

≡ elérni, ≡

ha beszerzi

LEUCHS CIMENTÁRÁT

az egész világ iparáról és kereskedelméről.
Prospektust ingyen és bérmentve küldünk.

C. Leuchs & Co., Nürnberg.

Tulajdonos: Kommerzienrat Wilhelm Leuchs und Gg. Leuchs.
Alapítottatt 1794-ben.

✂ KÜLFÖLDI HIREK. ✂

Petroleumipari tanintézet. A román kereskedelmi kormány petroleumipari tanintézetet tervez, melynek hallgatói képesítve lesznek új petroleumforrásokat kutatni.

Ujabb sztrájk készül Délafrikában A transvaali bányászok között új sztrájk van kitörőfélben. A munkások hangulata annyira puskaporos, hogy az angol kormány több mint tízezer katonát rendelt ki a Rand vidékére, a híres gyémántbányák megvédésére. Botha tábornok miniszterelnök, aki a munkaadók és munkások között a tárgyalásokat vezeti, sehogy sem tud boldogulni. A bányákat a katonaság eltorlaszolta, golyószórókat helyezett el és egyik bánya a másikkal heliográf útján érintkezik. A helyzet nagyon kritikus, mert a fehér munkások, akiknek száma több mint negyvenezer, egytől-egyig fel vannak fegyverkezve. A tárgyalások Pretoriában folynak, hol a munkások bizottsága keményen ragaszkodik feltételeihez, amiket a munkaadók: a százmilliós Wernher, Beit & Co., sir Farrar, Barnato, Robinson cégek sehogy sem akarnak elfogadni.

✂ DEUTSCHER BERICHT. ✂ INDUSTRIE UND VOLKSWIRTSCHAFT.

Eine Edition des Handelsmuseums. Das königlich ungarische Handelsmuseum versendet eine 68 Seiten starke Broschüre, welche die vielseitigen Funktionen dieser export und industriefördernden staatlichen Institution in übersichtlicher Weise darstellt. Geschäftsleute, die die Dienste des ungarischen Handelsmuseums Anspruch nehmen wollen, erhalten die Broschüre unentgeltlich. Dieselbe enthält ausführliche Mitteilungen über die Tätigkeit des ungarischen Handelsmuseums im Jahre 1912 und vergleichende Daten über die in den Jahren 1902—1912 erteilten Auskünfte. In diesem Zeitraume von zehn Jahren hat sich die Zahl der in- und ausländischen Parteien, die vom ungarischen Handelsmuseum Auskünfte erhalten haben, von 4170 auf 19.510, die Zahl der expedierten Geschäftsstücke von 18.864 auf 53.910, jene der Auskünfte über Zollbehandlung und Zollsätze von 501 auf 19.780, jene der kalkulierten in- und ausländischen Frachtsätze und Schiffsraten von 6101 auf 28.037, jene der Auskünfte über heimische und ausländische Be-

zugsquellen und Absatzgelegenheiten von 1510 auf 13.114, jene der Mitteilungen über Warenverkehrsstatistik- und ausländische Handelsgesetze von 675 auf 4006 erhöht. Die siebente Ausgabe des Adressbuches der ungarischen Fabrikanten mit Angaben über 4512 heimische Industriebetriebe ist auch in deutscher und kroatischer Sprache erschienen. Das ungarische Han-

Műkö-gyártás.

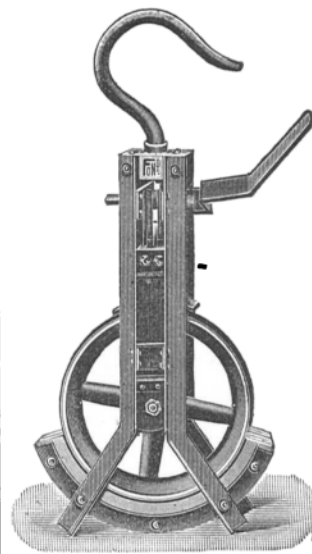
„Eljárás műköveknek előállítására“

című, 43505. sz. magyar szabadalom eladó, illetőleg gyártási engedély vehető. Bővebb felvilágosítást nyújt **Fehér Dezső** okl. gépészmérnök, hites szabadalmi ügyvivő irodája Budapest, V., **Lipót-körut 8.**, hol komoly érdeklődők részére a szabadalom nyomtatott leírása díjtalanul rendelkezésre áll.

Háromszoros biztonságot nyújtó

FUTÓFÉKEK

Rögtöni befékezés.

Teljes biztonság.

A kötélnem csuszlik, nem romlik.

Állandóan raktáron vannak: 500 és 700 m/m. átmérővel. 400, 600, 800 és 1000 m/m. méretűeket is rövid idő alatt gyártok.

Készíthetem láncos felfüggesztéssel is.

Fonó Miklós

Ujpest, Virág-u. 16.

Telefon 140—10.

Sürgönyeim Fonomik 14010 Budapest

LANGEN ÉS WOLF

Budapest, VI., Váci-körut 59 ≡ Wien, X., Laxemburgerstr. 53

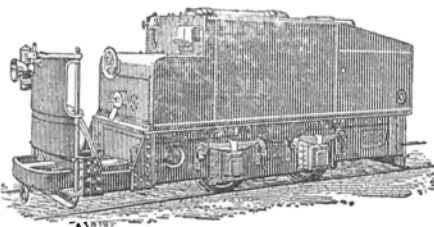
Kérje azonnal díjtalan prospektusunkat a világhírű

eredeti „OTTÓ“ benzín-lokomotivokról

■ bánya, erdei és iparvasutak számára. ■

eredeti „OTTÓ“-motorokról.

■ Tüzelőanyag: nyersolaj, benzín, benzol, szivógáz stb. ■

!!Elsőrangú gyártmány!!
Leggazdaságosabb üzem!

Négy száznegyvenkét ki-
tűntetés, köztük negyven-
■ négy állami. ■

(989)47/II)

